

Interpellation till utbildningsnämndens ordförande gällande konsekvenserna av den pågående organisationsöversynen av Danderyds grundskolor

I flera av Danderyds grundskolor planeras nu omfattande organisationsförändringar. Klasser slås samman och elevgrupperna ökar från omkring 20 elever till uppemot 30 elever per klass. Samtidigt har förvaltningen informerat om att upp till 40 tjänster kan försvinna, varav cirka 20 är lärartjänster.

För många elever innebär detta att undervisningen framöver ska bedrivas i betydligt större grupper samtidigt som antalet vuxna i skolan minskar. Vid vissa skolor sker förändringen dessutom mitt under pågående läsår.

Bakgrunden uppges vara den organisationsöversyn som just nu genomförs i kommunens grundskolor. Enligt tillgänglig information berör förändringarna bland annat Enebybergs skola, Stocksundsskolan, Vasaskolan, Långängsskolan, Fribergaskolan och Mörbyskolan. Som skäl till förändringarna anges främst nya budgetförutsättningar – såsom ökade hyror, ökade personalkostnader och generella prisökningar – samt på sikt ett minskat elevunderlag. Även brist på lokaler anges som ett motiv.

Samtidigt är det väl känt att skolans verksamheter i Danderyd under flera år har ålagts besparingar och effektiviseringar och att skolpengen inte har räknats upp i takt med kostnadsökningarna. Detta väcker frågor om huruvida situationen är ett resultat av politiska prioriteringar i kommunens budget.

När vi socialdemokrater, liksom föräldrar till berörda barn, har ställt frågor till bildningsförvaltningen om konsekvenserna av omorganisationen har såväl bildningsdirektören som utbildningsnämndens ordförande hänvisat till att respektive rektor ansvarar för den inre organisationen. Detta trots att förändringarna är av sådan omfattning att det påverkar både kvalitet, arbetsmiljö och elevernas rättigheter.

Huvudmannen har enligt skollagen (2 kap. 8 §) ett självständigt ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och andra föreskrifter och att resurser fördelas efter elevernas olika förutsättningar och behov. Huvudmannen ansvarar även för det systematiska kvalitetsarbetet enligt 4 kap. skollagen.

Detta ansvar kan inte avgränsas bort genom att hänvisa till att rektor beslutar om den inre organisationen. Huvudmannen har ett självständigt ansvar att följa upp konsekvenserna av organisatoriska förändringar, säkerställa elevernas rätt till likvärdig utbildning och att utbildningen uppfyller lagens krav.

Mot bakgrund av de betydande konsekvenserna som organisationsförändringen får för elevernas undervisning, trygghet och arbetsmiljö, särskilt när den genomförs mitt under pågående läsår, begär vi socialdemokrater svar på följande:

1. Har huvudmannen, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, analyserat hur de ökade klasstorlekar från cirka 20-21 elever till 28-30 elever - påverkar elevernas rätt till ledning, stimulans och stöd enligt 3 kap. 2 § skollagen och kan denna analys redovisas för fullmäktige?
2. Hur har huvudmannen säkerställt att elever i behov av särskilt stöd även fortsättningsvis får sina rättigheter enligt 3 kap. 5–12 §§ skollagen tillgodosedda, trots minskad personaltäthet och att upp till 40 tjänster riskerar att försvinna?
3. Har en barnkonsekvensanalys genomförts inför organisationsförändringen, i enlighet med barnkonventionen som svensk lag (2018:1197) och om inte - hur motiveras detta av utbildningsnämndens ordförande?
4. Har en riskbedömning enligt 8 § AFS 2001:1 genomförts av hur förändringen påverkar arbetsmiljön för lärare och övrig personal, särskilt med tanke på ökade elevgrupper, minskade tjänster och högre arbetsbelastning?
5. Har alternativa åtgärder analyserats för att undvika så kraftiga ökningar av klasstorlekarna, exempelvis omfördelning av resurser mellan skolor, förändrad lokalplanering eller en tilläggsbudget för att hantera tillfälliga kostnadsökningar utan att verksamhetens kvalitet försämras?
6. Om analyser enligt ovan inte har genomförts, hur bedömer utbildningsnämndens ordförande att kommunen då har kunnat säkerställa att förändringen är förenlig med skollagens krav på en likvärdig utbildning och ett systematiskt kvalitetsarbete?
7. Anser utbildningsnämndens ordförande att klasstorlekar på uppemot 30 elever är förenliga med kommunens uttalade ambition om hög kvalitet i Danderyds skolor?
8. Hur säkerställer huvudmannen utifrån kollektivavtalet HÖK-25 att berörda lärare fortsatt har en rimlig balans mellan undervisning, undervisningsanknutet arbete och för/efterarbete? Ökade klasstorlekar, minskade tjänster samt ett delegerande av att följa skollagen till den enskilde läraren kommer oundvikligen inte bara strida mot gällande avtal utan även innebära kraftigt försämrad arbetsmiljö för de som arbetar elevnära.
9. Är utbildningsnämndens ordförande beredd att vidta åtgärder –inklusive att initiera en tilläggsbudget – om det visar sig att organisationsförändringen försämrar elevernas rätt till undervisning, stöd och en likvärdig utbildning enligt skollagen?

Mot bakgrund av de omfattande konsekvenser som organisationsförändringen kan få för elevernas undervisning och arbetsmiljö ser vi fram emot tydliga svar från utbildningsnämndens ordförande och en redovisning av hur kommunen avser att säkerställa att kvaliteten i Danderyds skolor inte försämras.

Hedvig Landahl (S)
Ledamot i Danderyd kommunfullmäktige